

**Decizia nr. 26 din 11 decembrie 2024
cu privire la candidatura lui Vladislav GUȚAN, candidat la funcția de membru al
Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al
Procurorilor**

I. Introducere

1. Comisia de evaluare a procurorilor (în continuare „Comisia”) a deliberat în ședință închisă la data de 9 octombrie 2024 și 11 decembrie 2024. Membrii participanți au fost:

Nadejda HRIPTIEVSCHI

Cornel LEBEDINSCHI

Christopher LEHMANN

Irmantas MIKELIONIS

Virginia MORARU

Saskia de VRIES

2. Prezenta decizie îl vizează pe Vladislav GUȚAN, candidat la funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor (în continuare „CSP”).
3. În temeiul art. 22 alin. (13) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (în continuare „Legea nr. 252/2023”), Comisia a evaluat candidatul conform procedurii și criteriilor reglementate de Legea nr. 26/2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (în continuare „Legea nr. 26/2022”). În acest sens, Comisia a adoptat „Regulamentul de organizare și funcționare pentru evaluările conform procedurii și criteriilor reglementate prin Legea nr. 26/2022” (în continuare „Regulamentul”) și Regulamentul de evaluare pentru evaluările conform procedurii și criteriilor reglementate prin Legea nr. 26/2022” (în continuare „Regulamentul de evaluare”).
4. Comisia concluzionează, în unanimitate, că Vladislav GUȚAN nu întrunește criteriul de integritate etică prevăzut în Legea nr. 26/2022 și, astfel, nu promovează evaluarea.

II. Subiectul evaluării

5. La 30 decembrie 2010, Vladislav GUȚAN (în continuare „candidatul”) a fost numit în funcția de șef-adjunct al secției control al urmăririi penale din cadrul Direcției control al urmăririi penale și asistență metodică. În august 2016, candidatul a fost numit în funcția de șef-interimar al Secției asistență juridică internațională din cadrul Procuraturii Generale („PG”). În iulie 2022, candidatul a fost numit în funcția de adjunct al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, șef al Oficiului Buiucani, pentru un mandat de 5 ani.

III. Criteriile de evaluare

6. Evaluarea integrității candidaților de către Comisie constă în verificarea integrității etice și financiare a acestora (art. 8 alin. (1) din Legea nr. 26/2022).
7. Conform art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă:
 - a) nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator imparțial;
 - b) în privința acestuia nu există suspiciuni rezonabile privind comiterea actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție sau faptelor coruptibile în sensul Legii integrității nr. 82/2017;
 - c) nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.
8. Art. 8 alin. (4) din Legea nr. 26/2022 prevede că se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:
 - a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;
 - b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.
9. Art. 8 alin. (5) din Legea nr. 26/2022 prevede că pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia verifică:
 - a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;
 - b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;
 - c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;
 - d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);
 - e) dacă există sau nu contracte de împrumut, credit, leasing, asigurare sau alte contracte care pot asigura beneficii de ordin financiar, în care candidatul,

persoana specificată la art. 2 alin. (2) sau persoana juridică în care aceștia au calitatea de beneficiari efectivi este parte contractantă;

f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator;

g) alte aspecte relevante pentru clarificarea originii averii candidatului și pentru justificarea acesteia.

10. Art. 2 alin. (2) din Legea nr. 26/2022 prevede că evaluarea candidaților include o verificare a averii persoanelor apropiate ale candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

11. În aprecierea criteriilor de integritate etică și integritate financiară și în luarea deciziilor cu privire la acestea, Comisia nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv (art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Comisia apreciază materialele acumulate cu privire la candidați după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea acestora de către Comisie (art. 10 alin. (9) din Legea nr. 26/2022).

12. Conform art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022, se consideră că un candidat nu întrunește criteriile de integritate dacă s-a constatat existența unor dubii serioase privind conformitatea candidatului cu cerințele menționate mai sus, care nu au fost înlăturate de către persoana evaluată.

13. În ceea ce privește standardul „dubii serioase” în temeiul Legii nr. 26/2022, Curtea Constituțională a reținut că definiția standardelor de probă implică, în mod inevitabil, utilizarea unor texte flexibile. În acest caz, standardul de probă stabilit de legiuitor urmărește să ghideze Comisia de evaluare la aprecierea rezultatelor evaluării. De asemenea, Comisia este obligată să emită o decizie motivată, care trebuie să cuprindă faptele relevante, motivele și concluzia Comisiei cu privire la promovarea sau nepromovarea evaluării de către candidat. Mai mult, legea îi permite candidatului să pună în discuție existența unor dubii serioase cu privire la respectarea de către acesta a criteriilor de integritate etică și financiară în fața completului special al Curții Supreme de Justiție (Decizia nr. 42 din 6 aprilie 2023, pct. 134 și 135).

14. În acest context, Comisia de la Veneția a subliniat că într-un sistem de control prealabil al integrității, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în cazul unei simple îndoieli pe baza unei evaluări a riscurilor. Totuși, decizia de nepromovare a evaluării unui candidat trebuie legată de un indiciu de ilegalitate, cum ar fi averea inexplicabilă, chiar dacă nu se poate dovedi dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale (a se vedea Opinia nr. 1064/2021 din 20 iunie 2022, CDL-AD(2022)011-e, pct. 9 și 10).

15. Inversarea sarcinii probei către candidat, odată ce organul de evaluare a identificat probleme de integritate, a fost considerată admisibilă de către Curtea Europeană a

Drepturilor Omului, chiar și în verificarea integrității judecătorilor în exercițiu care își pot pierde funcțiile sau pot fi sancționați în alt mod în urma evaluării. În cauza *Xhoxhaj contra Albaniei*, nr. 15227/19, pct. 352, 31 mai 2021, Curtea a afirmat că „nu este per se arbitrar, în sensul aspectului „civil” al articolului 6§1 din Convenție, ca sarcina probei să revină reclamantului în procedura de verificare a integrității după ce CIC [Comisia Independentă de Calificare] a pus la dispoziție constatările preliminare rezultate în urma încheierii anchetei și a dat acces la probele din dosarul cauzei”.

IV. Procedura de evaluare

16. Candidatul s-a aflat pe lista candidaților remisă de CSP în adresa Comisiei la 15 decembrie 2023 în vederea evaluării pentru funcția de membru al Colegiului de disciplină și etică din subordinea CSP, în temeiul art. 9 alin. (1) din Legea nr. 26/2022.
17. La 22 decembrie 2023, Comisia a notificat candidatul cu privire la inițierea evaluării și i-a solicitat să completeze și să prezinte declarația de avere și interese personale pentru ultimii cinci ani (în continuare „declarația pentru ultimii cinci ani”), care include lista persoanelor apropiate din sistemul judecătoresc, al procuraturii și din serviciul public, precum și un chestionar privind integritatea etică, în termen de șapte zile, în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a returnat declarația pentru ultimii cinci ani completată și chestionarul privind integritatea etică în termenul stabilit, la 29 decembrie 2023.
18. În cadrul evaluării integrității etice și financiare a candidaților, Comisia a obținut informații din numeroase surse. Sursele au inclus, în general, Autoritatea Națională de Integritate, Serviciul Fiscal de Stat, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, bănci, instituții financiare, instituții publice, surse deschise, precum rețelele sociale, investigațiile jurnalistice și rapoartele membrilor societății civile. Nu toate sursele au furnizat informații referitoare la fiecare candidat și nu toate informațiile furnizate de surse cu privire la un candidat au fost pertinente pentru evaluarea Comisiei. Toate informațiile primite au fost analizate cu atenție pentru a verifica corectitudinea și relevanța acestora.
19. În măsura în care au fost depistate probleme din declarația pentru ultimii cinci ani a candidatului, din chestionarul privind integritatea etică și din informațiile colectate, aceste probleme au fost abordate în întrebările scrise adresate candidatului.
20. La 14 iunie, 22 iulie și 11 septembrie 2024, Comisia i-a solicitat candidatului să prezinte informații suplimentare pentru a clarifica anumite aspecte. Candidatul a furnizat răspunsuri și documente în termenele stabilite.
21. La 1 octombrie 2024, Comisia a notificat candidatul că a identificat anumite aspecte, referitor la care există dubii cu privire la respectarea criteriilor de integritate financiară și etică și l-a invitat să participe la o audiere publică, în temeiul art. 12 alin. (1) din Legea nr. 26/2022. Candidatul a fost informat că poate solicita acces la materialele evaluării. În urma solicitării candidatului, la 8 octombrie 2024, candidatului i-a fost acordat acces la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26/2022.

22. La 9 octombrie 2024, candidatul a participat la o audiere publică a Comisiei. În cadrul audierii, candidatul a reafirmat exactitatea răspunsurilor sale din chestionarul privind integritatea etică, pe care l-a prezentat la 29 decembrie 2023, și a declarat că nu are nicio corectare sau completare la răspunsurile furnizate anterior la solicitările de informații ale Comisiei.

V. Analiza

23. În această secțiune sunt analizate faptele relevante și motivele care stau la baza deciziei Comisiei.

24. În baza informațiilor pe care le-a colectat, Comisia a solicitat clarificări suplimentare din partea candidatului cu privire la următoarele subiecte:

a) Apartament dobândit la preț preferențial în anul 2011 și vândut în anul 2018 la un preț potențial subestimat;

b) Un apartament în România, dobândit de familia candidatului în anul 2024.

25. Dubiile se referă la corespunderea cu criteriul de integritate etică prevăzut la art. 8 alin. (2) din Legea nr. 26/2022. Clarificarea acestor chestiuni este relevantă pentru evaluarea integrității etice a candidatului în contextul mai larg al posibilei încălcări a normelor de etică și conduită profesională ale procurorilor și al respectării regimului juridic al declarării averii și a intereselor personale, conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și/sau limitărilor.

a) Apartament dobândit la preț preferențial în anul 2011 și vândut în anul 2018 la un preț potențial subestimat

26. În anul 2011, candidatul a achiziționat două apartamente succesive în mun. Chișinău, pe str. „M”, în modul următor: inițial candidatul a dobândit un apartament de 75 m.p. (apartamentul „A”) prin intermediul unui program de prețuri preferențiale organizat de PG, pentru care a achitat primele două tranșe în mai și octombrie 2011. Mai târziu în acel an, la 6 decembrie 2011, candidatul a semnat un contract de cesiune prin care a transferat drepturile și obligațiile sale aferente apartamentului „A” către o terță parte („A.S.”). Unica condiție a fost ca ea să-i plătească echivalentul primelor două tranșe achitate pentru apartamentul „A” către compania de construcție, fapt pe care ea l-a și făcut, potrivit candidatului. Candidatul a declarat că nu mai dispune de documente care să confirme această tranzacție sau plățile efectuate.

27. Tot la 6 decembrie 2011 (în aceeași zi ca și tranzacția menționată la pct. 26 de mai sus), un coleg de-al candidatului („D.G.”) i-a cesionat candidatului drepturile și obligațiile sale asupra unui apartament (mai mare) pe care l-a dobândit în același complex rezidențial, cu suprafața de 92,7 m.p. (apartamentul „B”). Acest contract a inclus și un loc de parcare. Potrivit candidatului, în această cesiune a apartamentului nu au fost implicați bani, întrucât D.G. încă nu plătitese nimic din prețul (preferențial) al apartamentului către compania de construcție. Deși contractul de cesiune stipula prețul de 500 MDL achitat pentru această tranzacție, candidatul a explicat că acesta a fost unul simbolic, minim, pentru formarea taxei notariale.

28. La 2 martie 2016, după ce clădirea a fost dată în exploatare de către compania de construcție, candidatul a înregistrat apartamentul „B” pe numele său. Prețul total achitat de candidat pentru cele două bunuri imobile (apartamentul „B” împreună cu locul de parcare) către compania de construcție a fost de 37.324 EUR (est. 682.487 MDL).
29. Fiind întrebat la audiere despre achiziția inițială a apartamentului „A”, candidatul a declarat că nu a avut dreptul să aleagă atunci când au fost alocate apartamentele și că apartamentul „A” i-a fost atribuit de PG. Apartamentul nu era potrivit pentru gospodăria ce consta din cinci persoane în sensul mărimii și al numărului de odăi. Astfel, candidatul a început să caute un apartament mai mare, care să aibă cu o odaie mai mult. El a ajuns la un acord cu colegul său, D.G., care nu putea face față obligațiilor financiare pentru apartamentul său (apartamentul „B”) și, respectiv, era dispus să transfere apartamentul său către candidat.
30. Candidatul a declarat că mijloacele utilizate pentru a achita prețul apartamentului „B”, precum și plățile inițiale pentru apartamentul „A”, au provenit din contribuția financiară a părinților săi, primită la finalul anului 2011, pe care a primit-o în numerar în MDL. Acesta a mai explicat, în cadrul comunicării scrise cu Comisia, că banii proveneau din propriile lor economii acumulate de-a lungul anilor anteriori, în sumă de 700.000 MDL. Comisia a examinat situația financiară a părinților candidatului și a constatat că ei aveau destule mijloace pentru a-i dona această sumă de bani.
31. În continuare, apartamentul „B” – potrivit candidatului – a fost „schimbat” informal în anul 2016, în baza unui acord verbal și reciproc, pe un apartament din strada „MS” din mun. Chișinău, care era în proprietatea soacrei sale începând cu anul 2014. Potrivit explicațiilor candidatului, s-a decis că el urma să rămână proprietar pentru a evita cheltuielile adiționale aferente înregistrării drepturilor de proprietate asupra apartamentului „B”. Nu există vreun contract scris privind acest schimb între candidat și soacra acestuia și el nu a putut oferi detalii suplimentare. Totuși, există un contract de donație, în formă scrisă, din noiembrie 2016, prin care soacra a donat apartamentul din strada „MS” către soția candidatului.
32. În anul 2018, candidatul a vândut apartamentul „B” lui V.T. la prețul de 561.849,20 MDL (est. 27.516 EUR). Valoarea cadastrală a apartamentului (fără loc de parcare) era de 587.612 MDL, ceea ce înseamnă că prețul de vânzare a apartamentului a fost mai mic chiar decât valoarea cadastrală. Vânzarea nu a inclus și locul de parcare, deoarece cumpărătorul apartamentului „B” nu era interesat de acesta.
33. Candidatul a afirmat în rundele de comunicare scrisă cu Comisia că soacra sa a fost persoana care a decis în anul 2018 că apartamentul „B” urma să fie vândut și că mijloacele obținute în rezultatul înstrăinării proprietății, în sumă de circa 28.000 EUR, să-i fie transmise ei prin transfer bancar.
34. Soția candidatului a mai transferat, ulterior, suma de 10.000 EUR către mama sa în calitate de compensație pentru locul de parcare alături de apartamentul „B” până acesta va putea fi vândut. La o etapă mai târzie, în anul 2020, locul de parcare a fost într-adevăr vândut unei părți terțe.

35. Comisia notează din nou că prețul de vânzare în 2018 al apartamentului „B” a fost de 561.849,20 MDL (est. 27.516 EUR). Prin urmare, Comisia a solicitat de la compania imobiliară „LARA” („compania LARA”) o estimare a valorii apartamentului „B” pentru perioada 01.01.2018 - 31.12.2018.

- În prima estimare, compania LARA a oferit Comisiei prețul pentru un metru pătrat al apartamentelor din centrul municipiului Chișinău. Aceasta a dus la o valoare estimativă a apartamentului de 1.340.000 MDL (est. 67.540 EUR).
- În cea de-a doua estimare (Comisia a solicitat prețuri specifice pentru strada pe care se afla apartamentul), prețurile variaua de la 965.000 MDL (est. 48.639 EUR) la 1.000.000 MDL (est. 50,403 EUR) pentru un apartament de 90 m.p., valoarea variind în funcție de stare tehnică, etaj, plan, condițiile tranzacției, perioada de plată etc.
- În cea de-a treia estimare (Comisia a mai solicitat o estimare în funcție de starea tehnică și amplasarea apartamentului, pe baza remarcilor candidatului), valoarea a fost și mai mare: 1.130.000 - 1.260.000 MDL (est. 56.956 – 63.508 EUR), dar Comisia va lăsa deoparte această estimare, întrucât nu este clar de ce aceasta este mai înaltă decât cea de-a doua estimare.

36. Candidatul a oferit Comisiei două explicații diferite privind prețul de vânzare al apartamentului „B” în 2018. În primul rând, el a declarat că prețul de vânzare din contract corespundea prețurilor de piață pentru un astfel de apartament și că nu era de acord cu estimările companiei LARA. Cea de-a doua explicație a fost că prețul de vânzare era scăzut, deoarece el voia doar să-și recupereze banii plătiți pentru apartament și că soacra lui a fost de acord cu acest lucru, deoarece avea nevoie de bani.

Prețul de vânzare și estimările companiei LARA

37. În rundele de comunicare scrisă și în cadrul audierii, candidatul a indicat că informațiile prezentate de compania LARA cu privire la prețul apartamentelor din acea regiune pentru anul 2018 erau greșite. El a susținut că, întrucât toți cumpărătorii cunoșteau că era vorba de un complex rezidențial în care procurorii au cumpărat apartamente la preț preferențial, prețul de vânzare nu putea varia considerabil de prețul de cumpărare.

38. Mai mult, candidatul a afirmat că apartamentul său încă era în variantă albă atunci când l-a înregistrat pe numele său (în anul 2016), că au fost identificate multe probleme de ordin tehnic, de la scurgeri de apă cronice, inundarea apartamentelor și a locurilor de parcare, pene de curent, blocări ale ascensoarelor etc. până la calitatea foarte mediocră, uneori chiar proastă, a lucrărilor de interior și a materialelor utilizate. Potrivit candidatului, acest fapt a rezultat în cheltuieli semnificative pentru proprietar ca să ajusteze și să repare neajunsurile. Factorul final pe care l-a invocat candidatul în legătură cu stabilirea prețului de vânzare-cumpărare a apartamentului „B” a fost construcția unui alt bloc rezidențial vizavi de clădirea în care se afla apartamentul, care a limitat priveliștea din apartamentul său.

39. Cu toate acestea, Comisia nu acceptă că valoarea apartamentului „B” – la momentul vânzării în anul 2018 – era mai mică decât valoarea cadastrală (adică 587.612 MDL).

Chiar dacă ar fi luată în considerare cea mai mică estimare a companiei LARA (adică 965.000 MDL), profitul înregistrat în urma vânzării ar fi fost de aproape 400.000 MDL. Factorii care au micșorat valoarea apartamentului, potrivit candidatului, nu au fost confirmați documentar, iar ipoteza lui precum că prețul apartamentelor ar fi fost influențat negativ, deoarece acestea au fost dobândite la preț preferențial, nu este logică din punct de vedere al funcționării piețelor libere.

Prețul apartamentului a fost atât de mic, deoarece candidatul a fost nevoit să-l vândă rapid din cauza unor circumstanțe personale

40. Comisia observă despre candidat că a schimbat un apartament pe altul în anul 2011 pentru a obține un apartament mai mare, tot la preț preferențial. După ce candidatul a achiziționat apartamentul „B”, nici el și nici soacra sa nu au folosit vreodată apartamentul sau nu l-au dat în locațiune. De asemenea, candidatul a recunoscut că nu a făcut niciodată reparație în apartament, acesta rămânând în varianta albă, și că nu s-a adresat companiei de construcții în vederea eliminării viciilor de construcție ale apartamentului după ce acesta a fost dat în exploatare în anul 2016.
41. Comisia mai observă că deja înainte ca apartamentul „B” să fie dat în exploatare, candidatul *de facto* „schimbase” apartamentul „B” pe apartamentul soacrei sale la începutul anului 2016 (cu o valoare totală declarată, inclusiv pentru spațiul de parcare și spațiul de depozitare suplimentar, de peste 900.000 MDL) și că el și familia sa începuseră să locuiască în acel apartament la sfârșitul anului 2015.
42. În aceste circumstanțe, acțiunile candidatului ar putea indica intenția sa de a considera apartamentul „B” doar o investiție. În timpul audierii, candidatul s-a referit chiar la acest apartament ca fiind o investiție a sa. Acest lucru ar explica de ce apartamentul a stat nefolosit timp de 2 ani, înainte de a fi scos la vânzare.
43. La întrebările Comisiei adresate în cadrul audierii privind modul în care prețul de vânzare pentru apartamentul „B” a fost stabilit de candidat în anul 2018, acesta a răspuns:

„Apartamentul s-a vândut că am transmis prin colegi dacă vrea cineva să-l preia, pentru că, de fapt, soacra mea avea nevoie de bani mai urgent. Din câte țin minte, nu am plasat nici un anunț, doar am anunțat colegii care făceau reparație sau trăiau acolo în perioada aceea. Poate s-a plasat și un anunț scris de mână la intrarea în bloc. Nu am... din câte mi-aduc aminte, nu am plasat anunțuri pe site-urile specializate. Deci, având în vedere că au fost necesități personale și avea nevoie de bani mai urgent [soacra], eu am spus „Atât am dat, vă convine?”, a spus „Da, ok. Dă-mi să-mi recupăr banii că am nevoie de ei”. Ceea ce am făcut și banii, dacă ați observat, au fost transferați la adresa ei peste hotare, deci nu i-am reținut eu și nu a beneficiat familia mea propriu-zisă de ei. Am explicat Comisiei că, de fapt, a fost vorba nu de o tranzacție de profit, dar a fost vorba de o tranzacție de recuperare a investiției, determinată de anumite necesități personale ale beneficiarului”.

44. În general, vânzarea unui apartament în pierdere este lipsită de o structură logică. Conform analizei economice a pieței imobiliare din municipiul Chișinău, dinamica și

evoluția prețurilor la apartamentele noi în anul 2018 a fost în creștere, față de anul 2011¹. Deoarece candidatul a cumpărat apartamentul „B” la un preț preferențial (sub prețul pieței), această creștere este și mai mare. Acest lucru este confirmat de estimările pe care Comisia le-a primit de la Bursa Imobiliară LARA.

45. De asemenea, Comisia ia în considerare faptul că, la vânzarea apartamentului „B”, candidatul nu ar fi fost scutit de la plata impozitului pe creșterea de capital rezultată din vânzarea unei locuințe de bază (art. 40 alin. (6) din Codul fiscal (redacția din martie 2018)), deoarece apartamentul „B” nu era locuința sa de bază, așa cum era definită la art. 5 pct. 46) din Codul fiscal (redacția din martie 2018) și ar fi trebuit să plătească impozit pe creșterea de capital după vânzarea apartamentului „B”. Prin urmare, candidatul a avut interesul de a ascunde o potențială creștere de capital, prin indicarea unui preț de vânzare sub valoarea cadastrală.
46. Având în vedere faptele și circumstanțele menționate în alineatele de mai sus, Comisia are dubii serioase cu privire la prețul de vânzare al apartamentului „B”, indicat în contractul de vânzare-cumpărare din anul 2018.
47. Conform Codului de etică al procurorilor (2016), procurorul trebuie să nu tăinuiască și să nu denatureze informațiile privind averile deținute sau conflictele de interes, acestea urmând a fi făcute publice în virtutea funcției (art. 6.6^{1.7}). Candidatul a încălcat această obligație. De asemenea, deoarece aceasta nu a fost locuința sa de bază pentru o perioadă mai mare de trei ani, candidatul ar fi trebuit să plătească impozite la vânzarea acestui apartament. Includerea unui preț mai mic în contract i-a oferit candidatului posibilitatea de a nu plăti impozite pe creșterea de capital. Acest lucru ar fi încălcat art. 6.1.1 din Codul de etică, care impune procurorilor să respecte legislația națională a Republicii Moldova.
48. Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la corespunderea candidatului cu criteriul de integritate etică, conform art. 8 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 26/2022, în legătură cu prețul de vânzare al apartamentului „B”, care nu au fost atenuate de candidat.

b) Apartament în România, achiziționat și plătit de familia candidatului

49. Pe parcursul evaluării, Comisia a observat că, în anul 2024, soția candidatului a efectuat plăți considerabile către o companie de construcții din România. Din acest motiv, Comisia l-a întrebat de două ori pe candidat dacă el sau rudele sale dețineau bunuri sau dacă aveau vreun drept de proprietate asupra unor bunuri în România. Candidatul a răspuns negativ ambele ori.
50. Numai după ce a fost întrebat direct despre plățile efectuate de soția sa către compania de construcții din România în anul 2024, în cadrul ultimei runde de întrebări scrise, candidatul a oferit informații privind cumpărarea apartamentului din România și a trimis Comisiei documente suplimentare, inclusiv o copie a promisiunii bilaterale privind un apartament și un loc de parcare în România. Promisiunea bilaterală de

¹ <https://ionita.md/2018/12/14/cresterea-veniturilor-populatiei-creditele-ipotecare-si-preturile-stabile-au-inviorat-piata-imobiliara/>.

vânzare-cumpărare era pe numele acestuia și a fost semnată la 4 martie 2024. Candidatul a expediat, de asemenea, două facturi, din datele de 5 martie și 23 iulie 2024, care atestă sumele transferate de soția sa către compania de construcții.

51. La 12 martie 2024, candidatul a semnat și a depus declarația sa de avere și interese personale („declarația anuală”), în care nu a declarat promisiunea bilaterală, semnată la 4 martie 2024. De asemenea, nu a indicat nimic nici cu privire la vreo datorie către compania de construcții din România. La momentul depunerii declarației, candidatul datora companiei de construcții 92.965 EUR plus TVA de 9% pentru apartament și un loc de parcare.
52. În cadrul audierii, candidatul a explicat că urma să indice această tranzacție în următoarea sa declarație anuală și că nu era obligat s-o indice în declarația sa anuală pentru anul 2023, deoarece era vorba doar de o promisiune, și nu de un contract definitiv.
53. Comisia a studiat promisiunea bilaterală de vânzare-cumpărare și a constatat că limbajul este ambiguu în ceea ce privește momentul în care apare dreptul de proprietate. Prin urmare, nu se poate spune cu certitudine dacă candidatul a trebuit să declare imobilul din România la Autoritatea Națională de Integritate în declarația sa anuală pentru anul 2023.
54. Cu toate acestea, nu există nicio îndoială că, prin semnarea promisiunii la 4 martie 2024, candidatul a devenit dator companiei de construcții cu o sumă considerabilă de bani. Potrivit Codului civil al României (art. 1669), promisiunea de vânzare-cumpărare generează obligații personale de a încheia contractul de vânzare promis. Prin urmare, candidatul datora companiei de construcții, la acel moment, echivalentul în lei românești al sumei de 92.965 EUR plus TVA de 9%, din care trebuia să achite 80% în termen de 2 săptămâni de la semnarea promisiunii (cel târziu 18 martie 2024).
55. Nedeclararea datoriei față de compania de construcții din România reprezintă o încălcare a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, prevăzut la art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale – „datoriile personale ale subiectului declarării, ale membrilor de familie sau ale concubinului/concubinei lui sub formă de debit, gaj, ipotecă, garanție, emise în beneficiul unor terți, împrumut și/sau credit, dacă valoarea lor depășește valoarea a 10 salarii medii pe economie”. Conform Hotărârii Guvernului nr. 1033/2023, cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2024, a fost de 13.700 MDL. Prin urmare, în anul 2019, 10 salarii medii pe economie constituiau suma de 137.000 MDL. Prețul apartamentului, de 92.965 EUR plus TVA de 9%, a fost mult mai mare decât suma a 10 salarii medii lunare pe economie.
56. Având în vedere circumstanțele de mai sus, Comisia are dubii serioase (art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26/2022) cu privire la corespunderea candidatului cu criteriul de integritate etică, conform art. 8 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 26/2022, în legătură cu datoria contractată pentru achiziționarea unui apartament în declarația sa anuală, depusă la 12 martie 2024. Aceste dubii nu au fost atenuate de candidat.

VI. Decizia

57. În temeiul art. 8 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 26/2022, Comisia a decis: candidatul nu întrunește criteriul de integritate etică, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriului de integritate etică și, prin urmare, nu promovează evaluarea.

VII. Calea de atac și publicarea

58. În temeiul art. 14 alin. (1) din Legea nr. 26/2022, candidatul are dreptul să conteste această decizie în termen de 5 zile de la primirea acesteia. Contestarea se depune la Curtea Supremă de Justiție cu adresa în strada Petru Rareș nr. 18, municipiul Chișinău.

59. În temeiul art. 13 alin. (7) din Legea nr. 26/2022, prezenta decizie se expediază candidatului la adresa de e-mail a acestuia și instituției responsabile de organizarea alegerilor sau, după caz, a concursului, care în prezentul caz este CSP. În cazul în care candidatul, în termen de 48 de ore de la momentul expedierii deciziei, nu notifică Comisia despre refuzul său privind publicarea, decizia se publică pe pagina web a CSP, în formă depersonalizată, cu excepția numelui și prenumelui candidatului, care rămân publice. Comisia va publica, de asemenea, decizia pe pagina sa web, în cazul în care candidatul nu se opune publicării.

60. Această decizie a fost adoptată unanim de către toți membrii participanți ai Comisiei, cu excepția membrilor Comisiei Irmantas MIKELIONIS și Cornel LEBEDINSCHI, care nu consideră problema b) „Apartament în România, achiziționat și plătit de familia candidatului” drept temei pentru nepromovarea evaluării, însă, potrivit acestora, candidatul nu promovează evaluarea în temeiul problemei a) „Apartament dobândit la preț preferențial în anul 2011 și vândut în anul 2018 la un preț potențial subestimat”.

Decizia a fost întocmită în limba engleză și în limba română.

Semnătura:

Christopher LEHMANN
Președinte
Comisia de evaluare a procurorilor